

ske forankring, der ofte medfører, at de mange empiriske data ikke perspektiveres og diskuteres i relation til grundlæggende samfundsmæssige magtforhold. I den sammenhæng savnes ligeledes en uddybende metodisk diskussion af Bogasons videnskabelige udgangspunkt.

Organisation og beslutning kan og bør benyttes som oversigtsværk i diverse undervisningssammenhænge, men man kan kun håbe, at der sker en udvælgelse af de bedste afsnit i bogen, og at undervisningen derudover suppleres med bidrag fra andre teoretiske retninger.

Afslutningsvis nogle nødvendige bemærkninger om bogens typografiske udformning, der desværre er præget af manglende finish. Yderst massive sider, ingen luft, ingen fremhævninger, et astronomisk antal slåfejl og forstyrrende ordde-linger gør bogen meget uoverskuelig. De mange udmærkede skemaer og figurer fremstår i en række tilfælde så indeklemte, at deres pædagogiske virkning formindskes betragteligt. Bogen bliver dermed et eksempel på den nye edb-teknologis muligheder – og begrænsninger! Bogason må være blevet ladet alene med et tekstbehandlingsanlæg og en laserprinter, og dermed svigtet af forlaget Systime, som har ansvaret for bogens endelige typografiske udformning!

Niels Henrik Kristiansen og Peter Bo Larsen
Stud.Scient.Adm.
Aalborg Universitetscenter

Søren Clausen, Kirsten Refsing, Clemens Stubbe Østergaard (red.), *Indblik i Østasien, Essays om Kina og Japan i 1980'erne*, Århus: Aarhus Universitetsforlag, 1987, 372 s., kr. 120,00.

Her præsenteres seks »gode og repræsentative« afslutningsopgaver fra det første hold under Østasien Områdestudiet. Det toårige studium dækker kultur, samfundsforhold og kinesisk eller japansk sprog. Tre lærere forklarer i forordet studiets praktiske formål og vil med de seks essays »give et indtryk af områdestudiets arbejdsfelt«, dvs. vise flaget. Men hvem henvender bogen sig til? De fire ret specielle emner fra Japan dækkes af engelsk litteratur, som også forfatterne bygger på. De to længere artikler om Kinas landbrugs- og industripolitik 1976-86 er de grundigste og supplerer dansk litteratur herom up to date.

Niels H. Helms viser, at den kinesiske udviklingsmodels »prissaks« 1952-78 udbyttede bønderne til fordel for sværindustrien, og at Maos folkekommunestrategi gav stagnerende fødevarerproduktion. Deng Xiaoping fik fra 1978 gennemtruffet en ny liberal landbrugspolitik med blandt andet højere priser og et ansvarlighedssystem med varesalg i stedet for selvforsyning. Denne nye model beskrives klart og grundigt vurderende ud fra engelsksproget litteratur og kinesiske kilder. Analysen bekræfter tesen om, at landbruget omlægges fra selvforsyningsris-produktion til en bredere vareproducerende økonomi med vægt på markedet og materielle stimuli af familierne, med ulighed og nye pris- og styringspro-

ske forankring, der ofte medfører, at de mange empiriske data ikke perspektiveres og diskuteres i relation til grundlæggende samfundsmæssige magtforhold. I den sammenhæng savnes ligeledes en uddybende metodisk diskussion af Bogasons videnskabelige udgangspunkt.

Organisation og beslutning kan og bør benyttes som oversigtsværk i diverse undervisningssammenhænge, men man kan kun håbe, at der sker en udvælgelse af de bedste afsnit i bogen, og at undervisningen derudover suppleres med bidrag fra andre teoretiske retninger.

Afslutningsvis nogle nødvendige bemærkninger om bogens typografiske udformning, der desværre er præget af manglende finish. Yderst massive sider, ingen luft, ingen fremhævninger, et astronomisk antal slåfejl og forstyrrende ordde-linger gør bogen meget uoverskuelig. De mange udmærkede skemaer og figurer fremstår i en række tilfælde så indeklemte, at deres pædagogiske virkning formindskes betragteligt. Bogen bliver dermed et eksempel på den nye edb-teknologis muligheder – og begrænsninger! Bogason må være blevet ladet alene med et tekstbehandlingsanlæg og en laserprinter, og dermed svigtet af forlaget Systime, som har ansvaret for bogens endelige typografiske udformning!

Niels Henrik Kristiansen og Peter Bo Larsen
Stud.Scient.Adm.
Aalborg Universitetscenter

Søren Clausen, Kirsten Refsing, Clemens Stubbe Østergaard (red.), *Indblik i Østasien, Essays om Kina og Japan i 1980'erne*, Århus: Aarhus Universitetsforlag, 1987, 372 s., kr. 120,00.

Her præsenteres seks »gode og repræsentative« afslutningsopgaver fra det første hold under Østasien Områdestudiet. Det toårige studium dækker kultur, samfundsforhold og kinesisk eller japansk sprog. Tre lærere forklarer i forordet studiets praktiske formål og vil med de seks essays »give et indtryk af områdestudiets arbejdsfelt«, dvs. vise flaget. Men hvem henvender bogen sig til? De fire ret specielle emner fra Japan dækkes af engelsk litteratur, som også forfatterne bygger på. De to længere artikler om Kinas landbrugs- og industripolitik 1976-86 er de grundigste og supplerer dansk litteratur herom up to date.

Niels H. Helms viser, at den kinesiske udviklingsmodels »prissaks« 1952-78 udbyttede bønderne til fordel for sværindustrien, og at Maos folkekommunestrategi gav stagnerende fødevarerproduktion. Deng Xiaoping fik fra 1978 gennemtruffet en ny liberal landbrugspolitik med blandt andet højere priser og et ansvarlighedssystem med varesalg i stedet for selvforsyning. Denne nye model beskrives klart og grundigt vurderende ud fra engelsksproget litteratur og kinesiske kilder. Analysen bekræfter tesen om, at landbruget omlægges fra selvforsyningsris-produktion til en bredere vareproducerende økonomi med vægt på markedet og materielle stimuli af familierne, med ulighed og nye pris- og styringspro-

blemer til følge. En politisk analyse af uenigheder i KKP's top savnes, men Helms mener, at stagnationen under Mao og bøndernes massive krav om liberalisering blev afgørende.

Jens P.F. Madsen redegør parallelt for Kinas industripolitik, fra Zhou Enlais »4 moderniseringer« i 1975 og KKP's reformprogrammer af 1978 og 1984 til femårsplanen 1986-90 med mindsket reformtempo efter nye problemer i balancen mellem plan- og markedsøkonomi: overinvesteringer og inflation mv. Tal foreligger ikke, der kan vise, om de virksomheder der har gennemført ansvarlighedssystemet klarer sig bedre, og systemet støder (modsat i landbruget) på bureaukratisk modstand. Emnet er svært at analysere konkret og lokalt, de partibundne kilder dominerer, men Madsen giver et overblik op til 1986. Liberaliseringen er som forventet fortsat, for eksempel virksomhedssalg til private og udlandet, konkursmulighed og virksomheds-selvstyre (*Information*, 2/8 og 24/10 1988).

I »Analyse af Japans udenrigspolitiske beslutningsproces over for EF i 1980'erne« beskriver Lisbeth Jespersen ud fra Eastons politiske system opbygningen af regeringspartiet LDP, centraladministrationen og de vigtigste interesseorganisationer, deres holdninger til for eksempel liberalisering eller protektionisme og de mange indbyrdes påvirkningskanaler. Analysen er generel og uden cases, så læseren kan spørge, hvorfor resultatet bliver, at kun i Nakasones regeringsperioder havde premierministeren »den ledende rolle« i beslutningsprocessen, skønt hans partifraktion var i mindretal? Aktørerne identificeres og interessekonflikter nævnes; men deres indflydelse stækkedes af en dynamisk leders faste udenrigspolitik, hvis frihandel støttedes af industrirådet Keidanren og handelshusene. Var dét afgørende? Artiklen henviser til forfatterens speciale om Japan og EF 1980-86.

Lars Kjellberg beskriver problemer ved skiftende forsøg på regional planlægning i Japan og den ambitiøse Teknopolislov fra 1983, der skal støtte lokal udvikling og højteknologisk industrivækst i 19 områder for at mindske sværindustriens dominans i byernes Stillehavsbelte. Loven kan både ses som en udviklingsstrategi, der skal rette op på det geografisk skæve Japans land/by-problem og som statens forsøg på at fremme forskning i ny teknologi frem til år 2000. Artiklen er et eksempel på politisk rammestyring af det japanske erhvervsliv, nu fra kapitaltil vidensintensiv vækst; en effektiv gul korporatisme.

Karsten Møller Hansen fortæller godt om den japanske fagforeningsstrukturens fremkomst, styrke og svagheder. De autonome virksomhedsfagforeninger er kun for faste heltidsansatte og udelukker stadig flere, blandt andet kvinder. De ca. 30 procent organiserede er privilegerede, har opnået gode lønstigninger især i store firmaer og strejker mere end antaget, men kortvarigt. Stor information og tillid mellem parterne gør småstrejker til signaler inden lønforhandlinger, der ikke skal ødelægge økonomien. Japansk kultur betyder, at åben konflikt (at tabe ansigt) søges undgået. Den vertikale samurai-gruppeloyalitet dominerer over horisontale skel.

Susanne Borchert Stormer søger ud fra populær debatliteratur at give »Et portræt af det moderne Japans identitetskriser«: Den gamle blandingskulturs balance mellem tradition og påvirkninger udefra, (før fra Kina, nu USA) ser ud til at

kæntre i efterkrigstidens vækstøkonomi og internationalisme. For japanerne vil gerne fastholde myten om en særlig national og fælles-kulturel identitet, præget af unikke normer, racen og et sprog, som »de andre« aldrig kan lære eller forstå. Myter som støttes af det økonomiske mirakel og vestlig udviklingsteori om det unge land, som nu må åbne sig og stå på egne ben. Et spændende idéhistorisk essay; men er den inddragne litteratur repræsentativ? Er der et perceptionsgab mellem japanernes myteprægede selvforståelse og deres stærke image udadtil?

De seks »forsøg« giver indblik i nutidens Kina og Japan uden at gå i dybden. Noter og litteraturlister viser videre. Referater af engelsksproget litteratur, der forældes hastigt, fylder rigeligt, konklusioner og teorier mindre. Ikke kun forordet er en reklame for Østasienstudiet. Men flere artikler kunne strammes op. Og lærernes tale om, at Japans BNP er tredoblet på 10 år er en lapsus!

Arne Larsen
Århus Seminarium

Jeffrey Harrod and Nico Schrijver (eds.), *The UN Under Attack*, Aldershot: Gower Publishing Company, 1988, 156 s., £ 22.50.

Udgangspunktet for denne bog er en forelæsningsrække i slutningen af 1985 i Haag i anledning af FNs 40-årsdag. Med en enkelt undtagelse er alle bidrag skrevet af hollændere, og undtagelsen, som er et bidrag fra en rumæner, kunne man for så vidt godt have undværet. Tilmed har de fleste af forfatterne arbejdet på overordnede poster i FN-systemet og har således et indgående kendskab til FN og dets særorganisationer. Og modsat danske embedsmænd i tilsvarende topstillinger både tør og kan de hollandske forfattere formulere deres synspunkter.

Bortset fra et fortrinligt kapitel om udviklingen af beslutningsprocessen i FN, skrevet af den tidligere FN-ambassadør Johan Kaufmann, og et par andre, mindre betydningsfulde kapitler, handler bogen om særorganisationerne. Det er selvfølgelig en kraftig begrænsning af emnet, men resulterer på den anden side i nogle meget læseværdige afsnit om de vigtigste særorganisationer.

En helt særlig status inden for FN-systemet har Valutafonden og Verdensbanken, og de er, som det påpeges, de mest effektivt fungerende. Forfatteren, som er tidligere direktør i IMF, er ikke i tvivl om, at dette i hovedsagen skyldes, at indflydelsen følger kapitalindsud, således at beslutningerne bliver i overensstemmelse med de »faktiske« økonomiske styrkeforhold. Det kunne nok have været tilføjet, at bestyrelserne og direktionerne næsten udelukkende består af bankfolk, hvad der selvsagt giver dem en ret homogen karakter.

I et meget personligt præget og stærkt kritisk kapitel behandler Louis Emmerij ILO. Forfatteren var fra 1971 til 1976 leder af ILOs World Employment Programme og kom herved i konflikt med veletablerede fagforeningsinteresser, som er stærkt repræsenteret i ILO. Det er hans opfattelse, at både FN og særorganisationerne er blevet gamle og stive bureaukratier.